

Sprawozdanie z drugiego spotkania lokalnego zespołu do spraw lasów o wiodącej funkcji społecznej wokół aglomeracji Warszawy.

Temat wiodący: Nadleśnictwo Chojnów

miejsce: Mazowiecki Urząd Wojewódzki w Warszawie,
data i czas trwania: 23.09.2024, godz.: 12.30-15.00

Liczba osób biorących udział w spotkaniu: 53 (lista do wglądu w RDLP Warszawa)
Liczba osób po przerwie: 52

Część 1:

Spotkanie rozpoczęło się od wystąpienia Pana Roberta Sitnika, Wicewojewody Mazowieckiego, który przywitał wszystkich zgromadzonych.

Następnie został przedstawiony zespół moderacyjny z Fundacji Think Tank Miasto w składzie: Joanna Mędrzecka-Stefańska i Anna Wieczorek oraz protokolantka Dagna Ziomek. Moderatorzy przypomnieli, że Fundacja Think Tank Miasto ma na celu uspołecznianie procesu decyzji, a na tym spotkaniu rolą przedstawicieli Fundacji jest moderowanie dyskusji.

Następnie moderatorzy przypomnieli zasady obowiązujące podczas spotkań:

- a) każda opinia jest ważna;
- b) mówimy zwięźle i na temat;
- c) mówimy o zjawiskach, nie o ludziach;
- d) mówimy pojedynczo i nie przerywamy sobie nawzajem;
- e) zapisujemy i sprawdzamy zapis;
- f) szanujemy siebie nawzajem;
- g) wyciszamy telefony.

Moderatorzy poinformowali również o prowadzeniu zapisu spotkania, który będzie udostępniony w formie sprawozdania w materiałach oraz o nagrywaniu spotkania.

Pan Tomasz Józwiak, Dyrektor Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Warszawie przypomniał cel spotkania, jakim były rozważania na temat terenów w nadleśnictwie Chojnów oraz przedstawił zespół techniczny - osoby nie będące członkami zespołu, ale wspierające jego pracę.

Następnie przedstawiono agendę spotkania:

1. Przedstawienie członków zespołu obecnych na sali.
2. Oświadczenie strony społecznej w sprawie dodatkowych spotkań.
3. Prezentacja obszaru nadleśnictwa Chojnów.
4. Propozycja strony społecznej.
5. Propozycja strony samorządowej.
6. Propozycja strony leśnej.

7. Pytania do prezentacji.
8. Propozycja zagadnień na kolejne spotkanie.

Zastępca nadleśniczego nadleśnictwa Chojnów przedstawił charakterystykę obszaru. Znajduje się tam dużo żyznych ziem, więc powinny dominować gatunki liściaste, jednak dominuje sosna. Uzasadnia to konieczność redukcji sosny na rzecz drzew liściastych. Prognozuje się wzrost zasobności lasu, podobnie jak wzrost średniego wieku lasu, co zostało przedstawione na wykresie. W młodszych drzewostanach został zainicjowany proces przebudowy. Zagrożeniem dla lasu są owady-szkodniki (obecnie sytuacja wydaje się być opanowana) oraz jemiola, która rozprzestrzeniła się w młodszych drzewostanach. W nadleśnictwie znajdują się rezerваты, obszary Natura 2000, strefy ochronne, pomniki przyrody. Są złożone wnioski o nowe pomniki i rezerваты. Projekty prowadzone w nadleśnictwie to m. in.: zakończona modernizacja stawów rybnych; oczyszczenie lasu z pozostałości powojennych; nadzór w Piasecznie, analiza lasów prywatnych vs państwowych. Podstawowe narzędzie do przebudowy drzewostanu według PUL to rębnie.

Przedstawicielka organizacji społecznych w swoim wystąpieniu zauważyła, że ścierają się dwie perspektywy – organizacji społecznych i lasów. Jest zrozumiałe, że lasy patrzą z perspektywy swojej organizacji i według utartego sposobu myślenia, jednak sytuacja na zewnątrz się zmienia. Bierzymy (wszyscy) udział w pewnym procesie społecznym. To kwestia tego, jak LP w stulecie istnienia zareagują na tę zmianę. Inicjatywa Lasów Chojnowskich powstała na skutek zaangażowania osób i sprzeciwu wobec polityki LP. Samorządy wsparły to porozumienie i wnioski o ograniczenie pozyskania drewna. Należy zapytać, dlaczego LP robią to, co robią i teraz jest pora na refleksję. Zmiana gospodarki produkcyjnej w Chojnowie jest konieczna od teraz (jaki zakres - tego nie wiemy). Zdajemy sobie sprawę z tego, że korniki mają co jeść, bo sosny były sadzone na terenach żyznych, wiemy, że wyłączenie z gospodarki nie oznacza całkowitego zaniechania wycinek i zatrzymania walki ze szkodnikiem. Patrząc z szerszej perspektywy – demografia w nadleśnictwie nie spada, postępuje rozlewanie aglomeracji, rozwój dróg i kolei, jest niska dostępność terenów zielonych w aglomeracji, brak przejścia nad autostradą A2 między Kampinosem a Chojnowem. Mała lesistość w nadleśnictwie, wysoki poziom urbanizacji i tereny rolnicze (zabudowywane) plus hale logistyczne wpływają negatywnie na zmianę mikroklimatu, oddziałują presyjnie na fragmenty lasu. Do cech nadleśnictwa można zaliczyć: zgodność drzewostanów z siedliskiem, rozproszenie kompleksów leśnych i antropopresję. Występuje duże zanieczyszczenie hałasem. Tereny są na tyle żyzne, że lasy poradzą sobie bez ingerencji ludzi. Formy ochrony lasu to lasy ochronne, parki krajobrazowe. Społeczeństwo preferuje lasy inne niż takie traktowane jako wół roboczy, nie nastawione na pozyskanie drewna. Lasy są fragmentaryczne, ale tworzą pasma lasów prywatnych, duża liczba mieszkańców ma dostęp do terenów leśnych. Na obrzeżach kompleksów leśnych leżą miasta-ogrody z zabytkową zabudową. Propozycja przedstawiona na mapie obejmuje wyłączenia, ograniczenia, modyfikacje uzgodnione przez koalicję organizacji społecznych.

Następnie wystąpili przedstawiciele strony samorządowej. Przedstawiciel gminy Lesznowola wsparł propozycję strony społecznej. Jest to gmina o małym stopniu lesistości, podlegająca szybkiej i gwałtownej urbanizacji. Samorząd chce zapewnić mieszkańcom dostęp do terenów zielonych, ale pojawia się coraz więcej hal. Przedstawiciel gminy Góra Kalwaria zauważył, że znajdujące się na terenie gminy poszatkiwane fragmenty lasu są traktowane jak park przez mieszkańców gminy, co powoduje konieczność zatrzymania obecnej

gospodarki leśnej i przemysłenia, jak te lasy otworzyć na ludzi. Gospodarka leśna prowadzi do przerywania oznaczeń szlaków np. rowerowych. Potrzeba większego poszanowania dla celu turystycznego. Występuje dużo pożarów lasów. Zdanie strony społecznej nie jest skrajne, jest wyważone, umiarkowane, powinniśmy iść w tym kierunku. Wiceprzewodnicząca Zespołu, wójt gminy Michałowice, p. Małgorzata Pachecka zauważyła, że miasta-ogrody są związane z lasem, leżą na obrzeżu lasu, to były miejsca oddechu dla miasta i należy tę funkcję utrzymać. Likwidacja lasów poprzez wycinkę oznacza, że mieszkańcy miast nie będą mieli gdzie odpoczywać. Procedowany jest pomysł stworzenia parku krajobrazowego Dolina Utraty. Należy Las Chlebowski i Komorowski włączyć do parku i wyłączyć z gospodarki. To jasne, że są to lasy społeczne, bo tam się chodzi na spacer i do ogródków działkowych. Las Komorowski jest cenny historycznie, są tam miasta z tradycją, Pałac w Komorowie, Karolin, pozostałości po I i II wojnie światowej (cmentarze). Strona samorządowa „Stowarzyszenie Metropolia Warszawa” nie jest uczestnikiem tego zespołu, ale chce się włączyć, chcą włączyć też Mińsk Mazowiecki i Cegłów. Zarząd poprzez stronę społeczną w sprawie o stworzenie lasów społecznych z jak największą liczbą wyłączeń i ograniczeń.

Przedstawiciel LP zaprezentował propozycję nadleśnictwa Chojnów. Ustalając obszary lasów korzystano z 7 kryteriów ONoLu. Przypisano dane obrazujące obszary tak samo, jak w Celestynowie, według kategorii S1-S7. Korzystano z: ogólnodostępnych danych dla dróg, autostrad, ujęć wód; danych z RDLP; danych o aktywności z aplikacji STRAVA; lokalizacji urządzeń GSM. Wskazano 3729 ha, 33% całkowitej powierzchni nadleśnictwa. Wskazano obszary lasów, gdzie zainteresowanie społeczne było już bardzo duże. Wprowadzono tam już modyfikacje (głównie cięć rębnych) i uzyskano pozytywny odbiór. Wracając do wcześniejszej prezentacji: działania prowadzone na przestrzeni 3 PULi dotyczące przebudowania lasu, sprawiły, że stary został zastąpiony młodym, stabilnym obszarem. Rębnia pierwsza została już wyrugowana do zera. Rębnia czwarta na terenie lasu świeżego – usunięcie sosny silnie opanowanej przez jemiolę, dęby zostały w większości pozostawione, odsłonięcie drugiego piętra lasu – grabu, olchy. Krajobraz niezmieniony, cel zrealizowany – las odmłodzony. W Chojnowie można tak robić na większą skalę. Wyłączenie takich obszarów z gospodarki jest błędem, Chojnów wymaga regularnego dbania o las.

Część 2:

Przedstawiono mapy do porównania (ogólne i zawierające propozycje lasów i strony społecznej), a następnie rozpoczęły się wystąpienia ekspertów.

Ekspert strony społecznej zauważył, że kornik i jemiola są sojusznikami leśników przy przebudowie drzewostanów, gdyż redukują powierzchnie zajęte przez sosnę, więc nie trzeba ingerować. Jakie dominujące odnowienie panuje w nadleśnictwie? Jaka była realna potrzeba usuwania starych sosen, które wypadłyby same? Stare sosny są cenione społecznie. Obecne ustalenia i tak pociągną za sobą zmiany legislacyjne, więc możemy sobie pozwolić na ustalenia, które nie są w zgodzie z obecnymi przepisami.

Nadleśniczy odpowiedział, że jest to siedlisko przyrodnicze, więc stare sosny po okresie letnim będą masowo wypadać. Wycinka pozwoliła na wykorzystanie drewna. Kornik

Z komentarzem [MP1]: Brak oznaczenia Części 1

powoduje degradację i wszystkie sosny były zaatakowane, dzięki działaniom udało się ten proces ograniczyć.

Moderatorka przypomniała, że eksperci mają przybliżyć specjalistyczną wiedzę osobom na sali, w związku z tym apel, żeby nie brali udziału jako głosy polemiczne.

Drugi ekspert strony społecznej wskazał, że nie ma zgodności wśród badaczy co do skutecznego sposobu radzenia sobie z kornikiem. Sosna zamiera wskutek zmian klimatycznych od południa Europy. Jaki procent w Chojnowie mamy sosny w odnowieniach sztucznych i po co? Wynik finansowy nadleśnictwa jest ujemny, a gospodarka powinna przynosić zyski. Jeśli przynosi straty, to powinno się ją zamknąć. Jaki jest sens prowadzenia gospodarki leśnej? Las się nie rozpadnie bez gospodarki leśnej.

Ekspert ze strony leśnej podkreślił, że to, co robią w nadleśnictwie jest jedynym sposobem utrzymania zielonego pasa wokół Warszawy. Jeśli zostaną usychające sosny to należy wstawić tabliczkę z zakazem wstępu do lasu, bo nadleśnictwo ponosi odpowiedzialność za ewentualne wypadki. Racjonalna gospodarka leśna odbywa się na tej zasadzie, że dzięki gospodarce produkcyjnej mamy pieniądze na funkcję społeczną. Wyłączenie tak wielu obszarów jak żąda strona społeczna, oznacza brak dochodów i konieczność dofinansowywania deficytowego nadleśnictwa. Jeśli nie będziemy przeciwdziałać to wokół Warszawy będzie pas uschniętych drzew.

DRDLP pokazał mapy, przypominając, że MKiŚ wskazało tylko 4 nadleśnictwa, więc na mapie strony społecznej należy patrzeć tylko na tereny wskazanych nadleśnictw.

Pan Dobiesław Rzemieniecki, wiceprzewodniczący zespołu ze strony społecznej sprzeciwił się, że MKiŚ nie mówi o nadleśnictwach, wskazało tylko aglomeracje. Strona społeczna wystąpiła z wnioskiem o przywrócenie 2 nadleśnictw, ale na razie będą procedowane tylko 4.

Zastępca nadleśniczego nadleśnictwa Chojnów przedstawia mapę RDLP – pierwszą wersję obszarów, jakie wyznaczono na obszary lasów społecznych. Są to obszary, gdzie LP widzą potrzebę modyfikacji, nie wyłączenia z gospodarki.

Część 3:

Pytania do prezentacji:

1. Strona społeczna wystąpiła z wnioskiem o sprawdzenie informacji przedstawianych przez ekspertów. Nie zgadza się na pominięcie pewnych obszarów z wyłączeń oraz na istotność argumentu bezpieczeństwa przy powoływaniu lasów społecznych. Nie jest zasadne wycinanie lasów, kiedy muszą do tego dopłacać inne nadleśnictwa. Ponadto to na mieszkańca gminy Piaseczno przypada najmniej m² lasu na osobę, nie na mieszkańca gminy Lesznowola. Mają mało lasów, które są intensywnie użytkowane.
2. Z sali padło pytanie o kategorię S4 w propozycji LP, z czego bierze się rozbieżność pomiędzy powierzchnią lasów w kryterium S4, a powierzchnią lasów według rozporządzenia?

Odpowiedź:

Nadleśniczy stwierdził, że dane były pozyskiwane z baz danych, a LP uwzględnią wciągnięcie lasów ochronnych wokół miast do kategorii S4. Moderatorka zasugerowała zmianę w zapisie kategorii S4, uwzględniającą również lasy ochronne.

Przedstawiono mapę zawierającą propozycję Lasów Państwowych i strony społecznej nałożone na siebie.

3. Głos z sali sprzeciwia się pojawianiu się poglądów sprzecznych z nauką: rezerwy służą ochronie przyrody i pełnią funkcję społeczną; las nie jest plantacją, ma funkcje przyrodnicze i martwe drewno jest niezbędne; las to nie park i standard bezpieczeństwa parkowego jest nie do zastosowania w lesie.

Odpowiedź eksperta strony leśnej - kwestia bezpieczeństwa jest istotna ze względu na aktualne przepisy prawa, gdzie LP odpowiadają za wypadki. Zasadna jest zmiana przepisów.

4. Głos z sali protestuje, ponieważ wcześniejsze spotkania w celu ochrony przed wycinką nie przyniosły pozytywnych skutków. Propozycje strony leśnej są rozczarowujące, ponieważ te obszary zostały już zagospodarowane, a drzewa wycięte.
5. Zarzut, że LP pokazały program minimum i zupełnie niewystarczający. Prośba o korektę propozycji na poziomie poszczególnych kategorii (ograniczenia, modyfikacje, wyłączenia).

Odpowiedź DRDLP - te rozwiązania są na poziomie dyrekcji generalnej i ministerstwa.

6. Poparcie dla stanowiska strony społecznej, prośba o rozszerzenie kryterium S1 o więcej form ochrony przyrody i zwiększenie udziału wyłączeń.
7. Propozycja wprowadzenia pilotażowych projektów gospodarowania lasami w lasach gminnych.
8. Sugestia, żeby do kategorii lasów społecznych w S2 zostały włączone lasy na terenie Chojnowskiego Parku Krajobrazowego, dzięki czemu wzrośnie ranga ochrony przyrody. Jeśli to podejście dojdzie do wyższych szczebli, być może wzrośnie ranga parków krajobrazowych.
9. Koszty utrzymania lasu to m. in. utrzymanie ścieżek konnych, infrastruktury, ochrona przeciwpożarowa... Jak rozwiązać sprawę zwiększonej liczby pożarów w przypadku braku środków?

Odpowiedź:

Wiceprzewodniczący Dobiesław Rzemieniewski zauważył, że LP nadal są gospodarzami lasów społecznych i następują wyłączenia z wyłączeń - działania ochronne pozwalają z nich skorzystać. Koszty pokrywa też Fundusz Leśny.

10. Czy dane GSM zebrane na terenie Chojnowa mogą być udostępnione do ogólnej wiedzy społecznej? Zarzut odnośnie tytułu prezentacji, nie dotyczy obszarów, a stref.

Jak się odnieść do stanu naukowego, że młode organizmy mają więcej czasu i są bardziej odporne niż stare?

Odpowiedź:

Dane te zostały zebrane w ramach odrębnego projektu i nie mogą być udostępniane na zewnątrz. Nadleśniczy przyznał, że tytuł prezentacji należy poprawić, zostało użyte niefortunne słownictwo. Wyjaśnił, że perspektywa wzrostu młodego lasu jest znacznie bardziej prawdopodobna.

11. Głos z sali zauważył, że na wszystkie działania musimy mieć pieniądze, jaka jest struktura kosztów Chojnowa? Wtedy się zastanowimy jaki jest sens prowadzenia gospodarki.

Odpowiedź:

Temat przeniesiono do dalszej dyskusji, materiały udostępnione są lub będą.

12. Pan Dobiesław Rzemieniewski, wiceprzewodniczący zespołu ze strony społecznej poprosił o przedstawienie projektu propozycji z uwzględnieniem rozbicia modyfikacji i ograniczeń na osobne kategorie. Poprosił również o udostępnienie kompletu dokumentów prawnych z MKiŚ i Dyrekcji Generalnej.

Odpowiedź:

DRDLP obiecał dopilnować przesłanie konkretnej propozycji; pozostałe dokumenty są już udostępnione.

Ekspert skomentował, że zagrożenie martwym drzewem nie jest jednoznaczne, część drzew się zostawia celowo, kwestią jest w jakim wymiarze i jak się zabezpieczyć. W naszym klimacie las zgodnie z siedliskiem jest lasem liściastym i mieszanym i taki las nie zamieni się w pustynię przy braku gospodarki leśnej, co najwyżej zwiększy swoją powierzchnię.

Posłanka na Sejm Klaudia Jachira przyznała, że jest dużo ważnych tematów wykraczających poza cel powstania zespołu. Przyjmuje fakt dotyczący zmian prawnych i znosi wyżej. Zmiany dotyczące odpowiedzialności za bezpieczeństwo już są dyskutowane i być może szybko będzie jakaś zmiana w postaci zdjęcia odpowiedzialności z LP. Kolejna kwestia to kwestia finansowa, ale ona nie wchodzi w zakres prac zespołu. Też będzie konsultowana w parlamencie. Na koniec wystąpienia podkreśliła, że wyłączenia i modyfikacje to dwie inne rzeczy.

Spotkanie podsumowano informacją, że prezydium spotyka się w czwartek, w celu opracowania agendy na kolejne spotkanie. Członkowie zespołu mogą wnieść do obrad własny pomysł, pod warunkiem przesłania takiej informacji do operatora przed czwartkiem. Nadleśnictwa przygotowują poprawki i prześlą propozycje. Można zgłaszać propozycje modyfikacji punktów S1 i S4 na adres do korespondencji.

Wojewoda Sitnik zamknął spotkanie, dziękując wszystkim za zaangażowanie.